

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidskriftet@legeforeningen.no

God lærebok om demens

Knut Engedal, Per Kristian Haugen, red.

Demens

Fakta og utfordringer. 413 s, tab, ill.
Sem: Nasjonalt kompetansesenter for aldersdemens, 2004. Pris NOK 380
ISBN 82-8061-029-4

Engedal & Haugen kommer nå med 3. utgave av sin lærebok om demens. Boken er betydelig utvidet i forhold til 2. utgave fra 1996. Det er kommet til flere nye kapitler, og andre kapitler er omarbeidet, utvidet og ajourført. Anne

Brækhus, Arnfinn Eek, Øyvind Kirkevold, Aase-Marit Nygård og Ingun Ulstein deltar med egne bidrag.

Boken henvender seg antakelig først og fremst til leger, medisinstudenter og andre helsearbeidere med særlig interesse for demens samt til dem som tar utdanning på feltet. Jeg tror også at boken kan være aktuell for andre spesielt interesserte, for eksempel pårørende som vil lese mer om sykdommen.

Den er oversiktlig og inneholder greie tabeller, illustrasjoner og oversikter, til dels i farger. Dette gir den et tiltalende preg. Hovedbudskapet i en tekst er som oftest innrammet og presenteres som punkter og stikkord i en egen tabell. Språket er noe variabelt, som man jo kan vente seg med ulike forfattere. Av og til kan språket virke noe tungt. Det er en del mindre, litt irriterende skrivefeil her og der.

I tillegg til en generell omtale av demenssykdommene, diagnostikk, behandling osv. er det egne kapitler om delirium, bruk av psykofarmaka, miljøtiltak, demens og bilkjøring, rettssikkerhet for personer med demens og vurdering av rettslig handlingsevne.

Organisering og innhold i den kommunale omsorgstjeneste («tiltakskjeden») har fått et eget kapittel, det har også pårørendes situasjon. Slik sett er boken blitt temmelig fullstendig og dekker de fleste sidene ved demenssykdommene.

Jeg setter et lite spørsmålstegn ved den innbyrdes vektningen av de forskjellige temaene. Det er en del gjentakelser, og hva som hører til psykologisk diagnostikk

i forhold til medisinsk diagnostikk kan sikkert diskuteres. Jeg savner også i pårørendekapitlet en henvisning til frivillighetsapparatet og demensforeningene som er organisert i Demensforbundet i Nasjonalforeningen for folkehelsen.

Disse innvendingene er imidlertid småting som ikke ødelegger hovedinntrykket av at dette er en meget god, oppdatert og fullstendig oversikt over folkesykdommen demens. Boken anbefales til allmennleger og spesialister som arbeider med personer med demens samt til alle interesserte helsearbeidere!

Sigurd Sparr

Geriatrisk avdeling
Universitetssykehuset Nord-Norge

Mangelfullt oppslagsverk om demens

Kirsten Sejerøe-Szatkowski

Demens

Kommunikasjon og samarbeid. 160 s, tab, ill.
Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004.
Pris NOK 225
ISBN 82-05-32972-9

Forfatteren har 20 års erfaring med arbeid med personer med demens og er bl.a. utdannet musikk- og ergoterapeut og førskolelærer. I introduksjonen redegjør forfatteren for målgruppe, formål med boken og egen bak-

grunn. Målgruppen er bred og omfatter alle som har kontakt med personer som lider av demens – fra pårørende til leger. Den gir seg ut for å være et oppslagsverk som kan «støtte og inspirere i samværet med demensrammede» i tillegg til å være et treningshefte i kommunikasjon.

Boken tar utgangspunkt i en videofilm om kommunikasjon laget av forfatteren med økonomisk støtte fra det danske Socialministeriet. Det kommer ikke klart frem om boken bør leses sammen med videofilmen.

I første del, kommunikasjon og samarbeid, gis en teoretisk gjennomgang av det friske individets kommunikasjon, med vekt

på ikke-verbale kommunikasjonsformer. Deretter redegjøres det for kommunikasjon i relasjon til demens.

Forfatteren baserer sin fremstilling på den amerikanske sosionomen Naomi Feils forståelse av Erik H. Eriksons teorier. Ifølge Naomi Feil skyldes demens at uforløste kriser fra tidligere i livet dukker opp, og hun deler demens inn i fire stadier; desorienterte demente, tidsforvirrede demente, demente som gjentar lyder og bevegelser og vegeerende demente! Denne stadieneinndelingen følges av tabeller og fargede illustrasjoner med råd om hvordan kommunisere.

Noen av rådene kan nok være gode, men siden fremstillingen helt mangler forankring i dagens forståelse av hva demens er, blir det hele for spekulativt til å kunne tas seriøst.

Teksten følges av flere bilder som man med godvilje kan forstå meningen med, men korte forklaringer hadde vært på sin plass. Den grafiske fremstillingen av bl.a. «kreativ livslinje» hadde jeg større problemer med å forstå meningen med.

I neste del, kommunikasjonsøvelser, så jeg med forventning frem til å lære enkle øvelser som kunne anvendes i veiledning av sykehus- og sykehjems personale som arbeider med pasienter med demens. Men den gang ei. Bortsett fra betydningen av å lytte og å beskrive atferd, var det få matnyttige tips å få.

Rollespill kan nok være et nyttig hjelpemiddel for å forstå pasienter med langtkommet demens og atferdsforstyrrelser, men jeg tror neppe noen av øvelsene vil få sin anvendelse i norske sykehus eller sykehjem.

Til slutt noen anmerkninger til oversettelsen. I Danmark benyttes begrepet demensrammet, mens det norske fagmiljøet unngår «demente» eller «person/pasient som lider av demens». Oversetter burde ha undersøkt hvilke begreper som benyttes her til lands.

Med bakgrunn i ovennevnte kommer det neppe som noen overraskelse at jeg ikke kan anbefale boken.

Ingun Ulstein

Nasjonalt kompetansesenter for aldersdemens
Ullevål universitetssykehus